

NGHIÊN CỨU, XÂY DỰNG PHẦN MỀM QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TIẾP XÚC, LÀM VIỆC VÀ CUNG CẤP THÔNG TIN CHO BÁO CHÍ CỦA CÁC CƠ QUAN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

ThS. NGUYỄN XUÂN NGỌC

Sở Thông tin và Truyền thông Quảng Bình

1. Đặt vấn đề

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn của hoạt động báo chí, truyền thông trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0, nhằm đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong công tác quản lý nhà nước về báo chí, trực tiếp là đối với hoạt động tiếp xúc, làm việc, cung cấp thông tin cho báo chí, rất cần nghiên cứu, xây dựng, triển khai một phần mềm/ứng dụng dùng chung của tỉnh để hỗ trợ cơ quan quản lý nhà nước về báo chí theo dõi, cập nhật, tổng hợp thông tin hoạt động tiếp xúc, làm việc, cung cấp thông tin cho báo chí; hỗ trợ phóng viên đăng ký làm việc với các cơ quan nhà nước và thực hiện tác nghiệp báo chí đúng quy định; hỗ trợ các cơ quan, đơn vị nhà nước chủ động chuẩn bị, thực hiện tốt hơn công tác cung cấp thông tin cho báo chí...; qua đó tăng cường giao tiếp, làm việc trên môi trường mạng và nâng cao tính kịp thời, công khai, minh bạch trong hoạt động báo chí.

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư và chuyển đổi số trong báo chí - truyền thông đem tới những thời cơ thuận lợi nhưng cũng đặt ra không ít thách thức đối với công tác quản lý báo chí. Việc xây dựng, triển khai và đưa vào ứng dụng hiệu quả phần mềm quản lý hoạt động tiếp xúc, làm việc và cung cấp thông tin cho báo chí trên địa bàn tỉnh nhằm tăng cường hoạt động trao đổi, tương tác giữa người làm báo (nhà báo, phóng viên, cộng tác viên...) với các cơ quan, đơn vị nhà nước trên môi trường

mạng; theo dõi, thu thập, tổng hợp thông tin, dữ liệu về tình hình tiếp xúc, làm việc, cung cấp thông tin cho báo chí, qua đó góp phần nâng cao hiệu quả, hiệu lực công tác quản lý nhà nước về báo chí trên địa bàn tỉnh.

2. Thực trạng quản lý nhà nước về báo chí trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Các cơ quan báo chí của tỉnh gồm: Báo Quảng Bình, Đài Phát thanh và Truyền hình Quảng Bình, Tạp chí Nhật Lệ (của Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh), Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Đại học Quảng Bình; 4 văn phòng đại diện báo Trung ương với 12 phóng viên thuộc các Văn phòng đại diện (trong đó có 7 phóng viên có thẻ nhà báo) gồm: Cơ quan thường trú Thông tấn xã Việt Nam tại Quảng Bình, Văn phòng đại diện Báo Lao động khu vực Bắc Trung Bộ - Cơ sở 2 tại TP. Đồng Hới, tỉnh Quảng Bình, Văn phòng đại diện Tạp chí Biển Việt Nam khu vực Bắc Trung Bộ, Văn phòng đại diện Báo Nhân dân tại Quảng Bình; có 20 phóng viên thường trú hoạt động độc lập; có 41 phóng viên có văn bản thông báo theo dõi, phụ trách địa bàn tỉnh (trong đó có 19 phóng viên có thẻ nhà báo); 3 cộng tác viên có văn bản của cơ quan báo chí giới thiệu, đề nghị tạo điều kiện hoạt động trên địa bàn tỉnh.

Ngoài ra, còn có 23 bản tin của các sở, ban, ngành, đoàn thể trong tỉnh; có 10 cơ sở in có giấy phép hoạt động in và giấy phép hoạt động in xuất bản phẩm; 23 cơ sở phát hành xuất bản phẩm; 41 trang thông tin điện tử tổng hợp của

các sở, ban, ngành và địa phương.

Nhìn chung, hoạt động báo chí tỉnh Quảng Bình đã tích cực tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, phản ánh tâm tư, nguyện vọng chính đáng của các tầng lớp nhân dân, là diễn đàn của Nhân dân; góp phần đáng kể vào việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị, các nhiệm vụ trọng tâm trong từng thời gian mà cấp ủy, chính quyền tập trung chỉ đạo, điều hành; quyết tâm phấn đấu hoàn thành thắng lợi các mục tiêu Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh đề ra.

3. Các giải pháp quản lý nhà nước về báo chí trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

3.1. Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về báo chí trên địa bàn tỉnh Quảng Bình

Trên cơ sở đánh giá công tác quản lý nhà nước về báo chí trên địa bàn tỉnh Quảng Bình, trong phạm vi nhiệm vụ này cần đưa ra các cơ chế và chính sách để triển khai có hiệu quả công tác quản lý nhà nước về báo chí như sau:

- Tổ chức rà soát các văn bản chỉ đạo, quản lý về báo chí, truyền thông của tỉnh, đánh giá kết quả triển khai thực hiện để kịp thời tham mưu sửa đổi, ban hành các văn bản chỉ đạo, quản lý về báo chí, thông tin đối ngoại, thông tin điện tử, mạng xã hội phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

- Quản lý chặt chẽ hoạt động báo chí của các cơ quan báo chí, văn phòng đại diện, phóng viên thường trú trên địa bàn tỉnh theo quy định của pháp luật; tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý nghiêm các vi phạm, sai phạm trong hoạt động thông tin báo chí, giải quyết kịp thời các khiếu nại, tố cáo, kiên nghị liên quan đến lĩnh vực thông tin báo chí theo thẩm quyền; tham mưu UBND tỉnh kịp thời biểu dương, khen thưởng các cơ quan báo chí, phóng viên có thành tích xuất sắc trong hoạt động báo chí, truyền thông trên địa bàn tỉnh.

- Thường xuyên tổ chức kiểm tra, rà soát,

có báo cáo tổng thể về hoạt động báo chí của văn phòng đại diện, phóng viên thường trú trên địa bàn tỉnh; kiên quyết, kịp thời xử lý nghiêm các trường hợp phóng viên tác nghiệp báo chí không đúng quy định của pháp luật, đưa thông tin sai sự thật, lợi dụng danh nghĩa báo chí để trục lợi, sách nhiễu, gây phiền hà cho các tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân, vi phạm đạo đức nghề nghiệp của người làm báo; kiên quyết dừng hoạt động của văn phòng đại diện nếu không đủ điều kiện hoạt động theo quy định của pháp luật.

- Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí. Tăng cường ứng dụng CNTT, công nghệ số để thiết lập các kênh thông tin phục vụ phát ngôn, cung cấp thông tin và hỗ trợ hoạt động trao đổi, tương tác, làm việc trên môi trường mạng giữa tổ chức, đơn vị, địa phương và cơ quan báo chí, phóng viên tác nghiệp.

- Phối hợp chặt chẽ với Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy tăng cường công tác chỉ đạo, định hướng thông tin về các sự kiện chính trị quan trọng, các ngày lễ kỷ niệm lớn của đất nước, của tỉnh; tuyên truyền việc thực hiện nhiệm vụ chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh và công tác xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị; giới thiệu, quảng bá hình ảnh, tiềm năng, thế mạnh về văn hóa, mảnh đất, con người Quảng Bình ra trong nước, thế giới...; kịp thời chỉ đạo, định hướng thông tin về các vấn đề quan trọng, phức tạp, nhạy cảm, hạn chế tối đa những tác động, ảnh hưởng tiêu cực.

- Thực hiện tốt công tác quản lý, cấp phép thiết lập trang thông tin điện tử tổng hợp của các cơ quan, tổ chức đảm bảo đúng quy định của pháp luật; tăng cường kiểm tra, đánh giá tình hình hoạt động của các trang thông tin điện tử tổng hợp do Sở Thông tin và Truyền thông cấp phép để kịp thời chấn chỉnh những tồn tại, hạn chế; thực hiện thu hồi giấy phép

thiết lập trang thông tin điện tử tổng hợp khi có nhiều sai phạm trong hoạt động.

- Tổ chức thực hiện tốt công tác điểm thông tin báo chí viết về Quảng Bình hằng ngày để phục vụ công tác chỉ đạo, quản lý, định hướng thông tin báo chí; tổ chức theo dõi, tổng hợp thông tin mạng xã hội qua các phần mềm giám sát an toàn thông tin; tăng cường các biện pháp để xác minh và xử lý thông tin báo chí có tính chất quan trọng, phức tạp, nhạy cảm, thông tin xấu, độc trên không gian mạng, xử lý khủng hoảng truyền thông.

- Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền các quy định của pháp luật về cung cấp, sử dụng internet và thông tin trên mạng; chỉ đạo, hướng dẫn tuyên truyền thực hiện tốt Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội ban hành kèm theo Quyết định số 874/QĐ-BTTTT ngày

17/6/2021 của Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông để góp phần nâng cao ý thức, trách nhiệm của người dân khi tham gia sử dụng internet, mạng xã hội.

- Phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng tăng cường công tác theo dõi, kiểm soát thông tin trên không gian mạng; kịp thời phát hiện, ngăn ngừa, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, thông tin xấu, độc trên không gian mạng; có biện pháp chấn chỉnh, xử lý nghiêm những vi phạm về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng.

- Phối hợp với các cơ quan, đơn vị, địa phương tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng thông tin, tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật trên các lĩnh vực; tuyên truyền về biển đảo, thông tin đối ngoại, kỹ

Giao diện trang chủ của phần mềm

The screenshot displays the website interface for the Provincial Press Management Office of Quang Binh. At the top, there is a navigation bar with the following items: Trang chủ, Thông cáo, Thông tin và dịch vụ, Thống kê, Giới thiệu, and Hướng dẫn. Below the navigation bar, there is a main content area with a large photo of a classroom where students are sitting at desks, and a teacher is standing at the front. To the right of the photo, there is a sidebar with the following sections: DANH SÁCH NGƯỜI PHÁT NGÔN, SỐ TAY BÁO CHÍ, and PHẢN ÁNH HIỆN TRƯỜNG. The sidebar also includes a logo for COP SẢN PHẨM.

năng phát ngôn và cung cấp thông tin cho báo chí; kỹ năng nhận diện, xử lý thông tin trên không gian mạng... cho phóng viên, biên tập viên các cơ quan báo chí, truyền thông, cán bộ phụ trách công tác thông tin truyền thông ở các cơ quan, đơn vị, địa phương.

3.2. Giải pháp xây dựng phần mềm quản lý hoạt động tiếp xúc, làm việc và cung cấp thông tin cho báo chí

Phân tích dữ liệu, chuẩn hóa nghiệp vụ, mô hình quản lý dữ liệu

a) Hệ thống quản lý hoạt động tiếp xúc, làm việc và cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ quan hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Phần mềm quản lý hoạt động tiếp xúc, làm việc và cung cấp thông tin cho báo chí của các

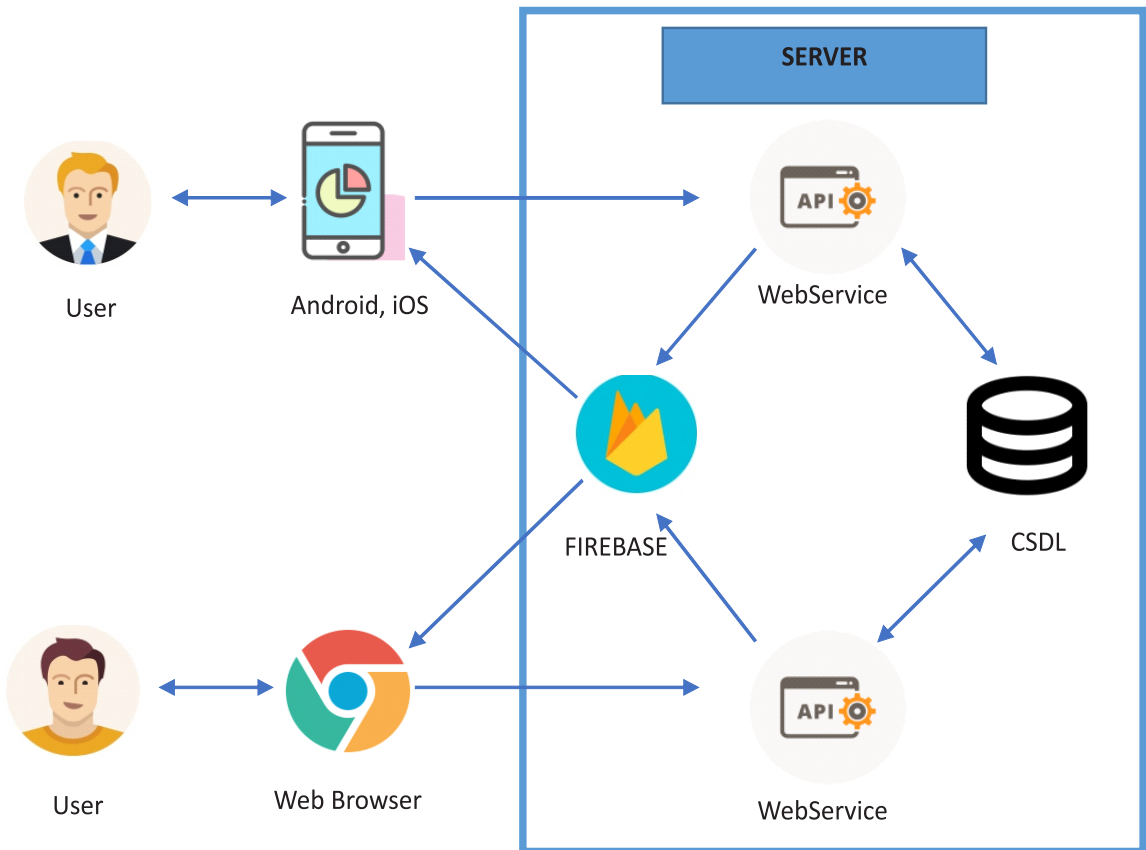
cơ quan hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh gồm các chức năng chính sau:

- Đối với với người làm báo: Phần mềm có chức năng cung cấp danh sách người phát ngôn của các cơ quan hành chính nhà nước của tỉnh; hỗ trợ đăng ký, đề xuất nội dung, chương trình làm việc và tiếp nhận xác nhận lịch hẹn làm việc từ các cơ quan, đơn vị nhà nước bằng hình thức trực tuyến.

Trường hợp là phóng viên đã đăng ký thường trú hoạt động trên địa bàn; có thể gửi đề nghị cơ quan, đơn vị nhà nước cung cấp thông tin bằng hình thức trực tuyến, không thông qua làm việc trực tiếp (không phải đăng ký và nhận lịch hẹn làm việc).

Ngoài ra, phần mềm còn cung cấp tiện ích kênh thông tin phản ánh đến cơ quan quản lý

Mô hình tổng thể hệ thống

nhà nước về báo chí (Sở Thông tin và Truyền thông, Phòng Văn hóa và Thông tin cấp huyện) đối với những khó khăn, vướng mắc của người làm báo trong việc tiếp cận, làm việc, thu thập thông tin, tác nghiệp báo chí...

- Đối với các cơ quan, đơn vị nhà nước (sở, ban, ngành, địa phương): Phần mềm sẽ công khai danh sách phóng viên thường trú hoạt động trên địa bàn tỉnh; cung cấp tiện ích tiếp nhận thông tin đề xuất làm việc từ phía người làm báo để sắp xếp lịch, bố trí nhân sự, chuẩn bị nội dung làm việc, cung cấp thông tin cho báo chí phù hợp. Ngoài ra, phần mềm giúp cập nhật, lưu giữ các thông tin, dữ liệu cần thiết để phục vụ công tác tổng hợp, báo cáo hoạt động tiếp xúc, làm việc với báo chí định kỳ, đột xuất, cũng như phục vụ đối chiếu, đối soát thông tin xem xét các vấn đề vướng mắc phát sinh sau các cuộc làm việc với báo chí...

Trường hợp các phóng viên đến đăng ký làm việc trực tiếp và được chấp nhận làm việc ngay thì các cơ quan, đơn vị có nhiệm vụ cập nhật thông tin phóng viên đăng ký làm việc, nội dung, kết quả làm việc lên hệ thống phần mềm.

Trường hợp là phóng viên đã đăng ký thường trú hoạt động trên địa bàn gửi đề nghị cơ quan, đơn vị nhà nước cung cấp thông tin bằng hình thức trực tuyến, cơ quan, đơn vị nhà nước sẽ có phản hồi bằng hình thức trực tuyến.

Ngoài ra, phần mềm còn cung cấp tiện ích để cơ quan, đơn vị nhà nước chủ động mời làm việc hoặc thực hiện cung cấp thông tin (thông cáo báo chí, văn bản, tài liệu...) cho cơ quan/phóng viên báo chí (có trong danh sách của hệ thống) bằng hình thức trực tuyến, thông qua tài khoản hệ thống hoặc email đã đăng ký.

- Đối với cơ quan quản lý nhà nước về báo chí: Phần mềm là công cụ hỗ trợ phổ biến, hướng dẫn triển khai thực hiện quy định của pháp luật liên quan về báo chí; hỗ trợ theo dõi, tổng hợp tình hình hoạt động tiếp xúc, làm việc, cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ

quan, đơn vị, địa phương; cung cấp thêm thông tin về hoạt động tác nghiệp của các nhà báo, phóng viên, cộng tác viên hoạt động thường xuyên hoặc không thường xuyên, đột xuất trên địa bàn để có biện pháp, giải pháp nghiệp vụ quản lý phù hợp...

Hệ thống có chức năng cho phép cơ quan quản lý nhà nước cung cấp, cập nhật kịp thời danh sách văn phòng đại diện; danh sách phóng viên thường trú hoạt động trên địa bàn tỉnh; danh sách phóng viên và cộng tác viên có văn bản đăng ký hoạt động trên địa bàn; danh sách người phát ngôn của các cơ quan hành chính nhà nước của tỉnh (3 cấp chính quyền); cung cấp các văn bản, tài liệu có liên quan đến hoạt động báo chí,... Ngoài ra, còn hỗ trợ kênh thông tin cho cơ quan quản lý nhà nước về báo chí gửi đề nghị đến cơ quan, đơn vị nhà nước xem xét, chủ động cung cấp thông tin cho báo chí hoặc cung cấp thông tin cho mình để cung cấp thông tin cho báo chí đối với các vấn đề báo chí phản ánh hoặc quan trọng, nhạy cảm, được dư luận quan tâm.

b) Đối tượng tham gia hệ thống

- Nhà báo, phóng viên, cộng tác viên đã đăng ký hoạt động trên địa bàn tỉnh.

- Người phát ngôn của các cơ quan hành chính nhà nước của tỉnh và bộ phận, cán bộ giúp việc được cơ quan giao nhiệm vụ.

- Cơ quan quản lý nhà nước về báo chí (Sở Thông tin và Truyền thông, Phòng Văn hóa và Thông tin huyện):

+ Cán bộ/ bộ phận trực tiếp quản lý về báo chí.

+ Quản trị hệ thống phần mềm.

c) Hệ thống báo cáo

Hệ thống phần mềm có khả năng tổng hợp, kết xuất các báo cáo thống kê sau:

- Đối với cá nhân người làm báo (đã đăng ký hoạt động, có tài khoản khai thác, sử dụng hệ thống):

+ Báo cáo thống kê hoạt động đăng ký làm

việc và tiếp nhận thông tin được cung cấp từ cơ quan, đơn vị nhà nước (của cá nhân).

+ Báo cáo thống kê hoạt động tiếp nhận thông tin được cung cấp từ cơ quan, đơn vị nhà nước qua hình thức trực tuyến (của cá nhân).

- Đối với cơ quan, đơn vị nhà nước:

+ Báo cáo thống kê tình hình tiếp nhận đăng ký và thực hiện làm việc với báo chí (tổng thể, theo cơ quan/phóng viên báo chí cụ thể).

+ Báo cáo thống kê tình hình phát ngôn, cung cấp thông tin cho cơ quan/phóng viên báo chí (tổng thể, theo hình thức trực tiếp/trực tuyến, theo cơ quan/phóng viên báo chí cụ thể).

+ Báo cáo thống kê danh sách cơ quan/phóng viên báo chí không nằm trong danh sách công khai trên hệ thống có đăng ký, làm việc với cơ quan, đơn vị.

- Đối với cơ quan quản lý nhà nước về báo chí (Sở Thông tin và Truyền thông; Phòng Văn hóa và Thông tin cấp huyện):

+ Báo cáo thống kê tình hình tiếp nhận đăng ký và thực hiện làm việc với báo chí trên địa bàn tỉnh/theo địa phương cấp huyện.

+ Báo cáo thống kê tình hình phát ngôn, cung cấp thông tin (trực tiếp/trực tuyến) trên địa bàn tỉnh/theo địa phương cấp huyện.

+ Báo cáo thống kê danh sách cơ quan/phóng viên báo chí không nằm trong danh sách công khai trên hệ thống có đăng ký, làm việc với cơ quan, đơn vị nhà nước trên địa bàn tỉnh/theo địa phương cấp huyện.

+ Báo cáo thống kê phản ánh của báo chí, của cơ quan, đơn vị nhà nước trên hệ thống phần mềm.

+ Báo cáo thống kê danh sách người phát ngôn/cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ quan nhà nước.

4. Kết luận

Hệ thống báo chí có vai trò và vị trí đặc biệt quan trọng trong đời sống xã hội của con người. Thông tin trên báo chí phải mang tính

định hướng, tính chân thật cao, tránh tác động tiêu cực tới ý chí, tâm tư của Nhân dân. Do đó, vấn đề tăng cường quản lý nhà nước đối với báo chí luôn được đặt ra.

Việc quản lý báo chí phải được đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, quản lý của Nhà nước và trong khuôn khổ của pháp luật; phải bảo đảm quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, quyền được thông tin của công dân. Quản lý chặt chẽ chính là điều kiện bảo đảm cho báo chí phát triển đúng quy hoạch, phù hợp quy mô, số lượng, tránh lãng phí. Báo chí là một bộ phận thuộc lĩnh vực sáng tạo văn hóa, tinh thần do vậy việc quản lý đòi hỏi phải vừa mềm dẻo, vừa nguyên tắc mới có thể đạt hiệu quả mong muốn.

Nhận thức đúng đắn tầm quan trọng của báo chí, việc đổi mới phương thức hoạt động của báo chí cũng như công tác quản lý là điều tất yếu cần thiết, để tăng cường quản lý nhà nước về báo chí không ngừng đổi mới toàn diện, thể hiện rõ vai trò của báo chí là cầu nối giữa Đảng, Nhà nước với Nhân dân.

Trên cơ sở thực tiễn và quá trình tìm hiểu thực tế hoạt động của báo chí và công tác quản lý nhà nước về báo chí của tỉnh Quảng Bình, dựa trên những cơ sở pháp lý nhằm định hướng hoạt động của báo chí cả nước nói chung và báo chí tỉnh Quảng Bình nói riêng để đưa báo chí của tỉnh vươn lên phát triển ngang tầm, góp phần xây dựng và phát triển báo chí cách mạng Việt Nam cũng như công tác quản lý hoạt động báo chí.

Phần mềm quản lý hoạt động tiếp xúc, làm việc và cung cấp thông tin cho báo chí của các cơ quan hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh Quảng Bình được xây dựng nhằm thực hiện tốt chức năng quản lý hoạt động của các văn phòng đại diện và phóng viên thường trú của báo chí Trung ương và địa phương trên địa bàn tỉnh, đồng thời nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về báo chí của các cơ quan hành chính nhà nước ■